

18. kolokvium slovenských, moravských a českých bibliografů

MÍSTO:
KONÁNÍ: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Lidická 1, 370 59 České Budějovice
DATUM: 11.-13. 10. 2015

Odborný program

Pondělí 12. 10. 2015

8:00 - 8:30 **Prezence účastníků**

8:30 - 9:00 **Oficiální zahájení kolokvia**

Mgr. Ivo Kareš, ředitel Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích
PhDr. Blanka Snopková, PhD., členka správnej rady Slovenskej asociácie knižníc
Mgr. Eva Svobodová, místopředsedkyně Sdružení knihoven ČR

9:00 - 13:00

1) Rybníkářství a lesnictví v regionální literatuře a bibliografii

9:00 - 9:20 **Správcovia rybníkov a vodných tokov – vodníci na Slovensku /**
Mgr. Tatiana Klimková, Knižnica pre mládež mesta Košice.

Anotácia: Každý rybník má svojho správcu – vodníka. Tak je to nielen v Čechách a na Morave, ale aj na Slovensku. Správcovia rybníkov sú veľmi zaneprázdnení. Musia sa starať o čistotu vody, o kvalitu vodných rastlín, o zdravie rýb a samozrejme aj o krásu a čistotu okolitej prírody. Preto sa netreba diviť, že ich normálny človek málokedy stretne, alebo čo i len zahliadne. Tak sa z vodníkov stali bájne bytosti, ktoré patria do rozprávok. Prehľad tých známych, ale aj neznámych slovenských rozprávok o vodníkoch prináša tento príspevok.

9:25 - 9:45 **Po stopách rybníkářství a lesnictví v karlovarském regionu /**
Gerda Lorenzová, Krajská knihovna Karlovy Vary

Anotace: Podchycení lokalit, kde se založily rybníky a kde se dařilo chovu ryb v karlovarské oblasti. Z dějin lesního hospodářství v Krušných horách a specifika lázeňských lesů.

9:50 - 10:10 Aj v nížinnej Nitre šumia lesy – o lesoch v župe Nitrianskej / Mgr. Monika Lobodášová, Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Anotácia: Príspevok je venovaný lesom Nitrianskej župy a zdôrazňuje skutočnosť, že na území vyznačujúcom sa prevažne nížinným charakterom sa nachádza aj lesnícka oblasť pod správou ŠL Topoľčianky. Táto oblasť má svoju históriu, ktorá sa viaže aj na známu osobnosť spoločných dejín Čechov a Slovákov – prvého československého prezidenta Tomáša Garrique Masaryka. Príspevok bol spracovaný na základe dobových materiálov a literatúry z fondu regionalík Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre.

2) Poslední renesanční osobnost regionu I

10:15 -10:35 „Legenda o zlé paní Kateřině“ / Václav Kříček, Krajská vědecká knihovna v Liberci

Anotace: Příspěvek mapuje životní osudy Kateřiny z Redernu, rozené hraběnky Šlikové, (1564? – 1617) vdovy, matky a výborné hospodářky, která čelila nepřízní osudu, a nastiňuje i druhý život po životě této výjimečné osobnosti libereckého regionu.)

10:35 - 11:00 Přestávka

11:00 - 11:20 Uhorský renesančný básnik Valentín Balaša / Mgr. Elena Matisková, Krajská knižnica Ľ. Štúra vo Zvolene

Anotácia:Valentín Balaša zo známeho šľachtického rodu Balašovcov sa narodil na Zvolenskom zámku. Patrí medzi významných predstaviteľov renesančnej poézie na Slovensku. Považuje sa za zakladateľa novodobej maďarskej lyriky a prvého tvorca maďarskej erotickej poézie.

11:25 - 11:45 Baron Artur Kraus, vpravdė renesanční osobnost Pardubic konce 19. a počátku 20. Století / Martina Zlatohlávková, Krajská knihovna v Pardubicích

Anotace: V příspěvku bych chtěla představit osobnost barona Artura Krause (1854-1930). A. Kraus byl zakladatelem první hvězdárny v Pardubicích, napsal i několik astronomických pojednání. Věnoval se aviatice, spolupracoval s Janem Kašparem jako ředitel letů. Byl propagátorem nových sportů, jako první přeložil z angličtiny do češtiny pravidla tenisu a uspořádal rovněž první mezinárodní tenisový turnaj v Čechách. Podporoval kulturu v Pardubicích (především finančně) a byl také nadšeným bibliofilem. V loňském roce Pardubice slavily Rok Artura Krause, proběhlo několik akcí pro veřejnost, zapojila se i Krajská knihovna.

11:50 - 12:10 Homo - persona - princeps a ich podoby v tlačiach 15. – 17. storočia (renesancia v Prešove – Prešov o renesancii a humanizme) / Mgr. Marcela Domenová, PhD., OHKF ŠVK Prešov

Anotácia: Príspevok sa venuje predstaveniu vybraných osobností literárneho, právneho, kultúrneho, cirkevného, filozofického i politického života danej doby, či už v kontexte svetovej ako aj slovenskej (1650) – regionálnej i nadregionálnej literatúry. Predstavuje vybraných jedincov, osobnosti (vládcov, literátov a pod.) – život a dielo, ako aj zastúpenie ich prác v historických knižniciach mesta Prešov. Pozornosť sa parciálne venuje zobrazeniu a vnímaniu fyzického (obyčajného) človeka v kontexte medicíny a prírodných vied. Pramennou bázou sú tlače zachované v evanjelickej Kolegiálnej knižnici a v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove (HF). Pre doplnenie kontextu sa zmieňujeme aj o zaujímavých tlačiaroch, oficínach, knižnej grafike a cestách, ktorými sa tlače dostali do Prešova a dodnes predstavujú unikátne pamiatky knižného kultúrneho dedičstva.

12:15 - 13:00 **Prezentace firmy EXON**

Úterý 13. 10. 2015

2) Poslední renesanční osobnost regionu II

8:15 - 8:35 Joannes Dernschwamm de Hradicín - rodák z českého Mostu, humanistický vzdelanec, cestovateľ a bibliofil a jeho význam pre Banskú Bystricu / PhDr. Blanka Snopková, PhD, Štátna vedecká knižnica Banská Bystrica.

Anotácia: Príspevok je venovaný významnej osobnosti 16. storočia, odborníkovi v oblasti banskej techniky a hutníckej technológie, obdivovateľovi antiky, bibliofilovi Jánovi Dernschwamovi, ktorého zásluhou sa Banská Bystrica zviditeľnila nielen ako prosperujúce hospodárske centrum, ale aj ako významné centrum humanizmu a renesancie v Uhorsku.

3) Sport a česko-slovenské vzťahy ve sportu

8:40 - 9:00 **Richard Réti, 1889 – 1929, šachový veľmajster svetového formátu**
/PhDr. Katarína Benciová, Malokarpatská knižnica v Pezinku

Anotácia: Príspevok predstaví regionálneho šachového teoretika a profesionálneho hráča šachu, ktorý sa narodil v Pezinku. Bol slávny rakúsko-uhorský šachový majster, neskôr po rozpade rakúsko-uhorskej monarchie česko-slovenský šachový veľmajster s nemeckým materinským jazykom. Žil vo Viedni kde študoval matematiku a fyziku a popri škole sa profesionálne venoval šachu. Medzi rokmi 1918 a 1924 dosiahol veľké turnajové úspechy a patrilo do absolútnej svetovej špičky. Svoju genialitu dokázal aj vo vyše 50-tich štúdiách venovaných škole šachu. Bol jedným z vedúcich predstaviteľov „hypermodernej šachovej školy.“ Na konci prvej svetovej vojny sa presťahoval do Prahy, kde nečakane zomrel na šarlach vo veku 40 rokov. Pochovaný je vo Viedni.

9:05 - 9:25 Emil Zátopek - legenda ze Zlína / Mgr. Eva Filípková, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně

Anotace: Baťovy závody dokázaly přilákat do Zlína osobnosti, které následně ukázaly světu svůj talent. Ať již šlo o filmaře, jako Hermína Týrlová, nebo Karel Zeman, vědce jako Otto Wichterle, malíře jako Jan Kobzáň, Vincenc Makovský, či Václav Chad, nebo sportovce, jako Gustav Bělský, či František Havelka. Snad nejznámějším zlínským sportovcem je čtyřnásobný olympijský vítěz, osminásobný mistr světa a trojnásobný mistr Evropy Emil Zátopek. Jeho prvním závodem byl Běh Zlínem a postupně se proběhal až k legendě.

9:30 - 9:50 Česko-slovenské vztáhy a šport / PhDr. Anna Kucianová, PhD. Slovenská národná knižnica

Anotácia: Príspevok je venovaný vývoju česko-slovenských vzťahov v rámci jednotlivých športových odvetví a vývoju športových organizácií

9:50 - 10:15 Přestávka

4) Mecenáši mezi Čechy a Slováky

10:15 - 10:35 Josef Hlávka – architekt, stavitel, mecenáš / PhDr. Ivo Baran Ph.D., Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

Anotace: Cílem příspěvku je připomenout osobnost největšího českého mecenáše konce 19. a počátku 20. století Josefa Hlávku (1831-1908). První část příspěvku pojednává o Hlávkově kariéře, podnikatelských aktivitách a osobním životě, druhá se pak soustředí na jeho mecenášskou činnost a odkaz, který zanechal české kultuře a společnosti.

10:40 - 11:00 MUDr. Ivan Hálek – slovenský rodoľub / Ing. Ivana Poláková, Matica slovenská Martin

Anotácia: V tomto roku si pripomíname 70. výročie úmrtia MUDr. Ivana Háľka, rodáka z Prahy, nesmierne pracovitého, vzdelaného lekára, spisovateľa, bádateľa a bojovníka za lepší život veľmi ubiedeného kysuckého ľudu. Jeho meno nesie nemocnica v Čadci, pomenované sú po ňom ulice na Kysuciach i v Žiline, pediatri organizujú odborné semináre príznačne nazvané „Háľkove lekárske dni“. Udeľujú sa pamätné ceny s menom Dr. Ivana Háľka, ako výraz ocenenia úsilia na úseku ochrany zdravia, zdravotnej výchovy a zásluh o rozvoj Kysúc. Jeho busta sa nachádza v areáli Nemocnice s poliklinikou v Čadci, v Žiline i v Bratislave. Vydavateľstvo Osveta v Martine vydávalo Háľkovu edíciu pre doškoľovanie lekárov určenú najmä pre tých lekárov, ktorí sa chceli špecializovať v niektorom medicínskom odbore.

11:05 - 11:25 Humanista Přemysl Pitter a projekt digitalizace archivu P. Pittra a O. Fierzové v NPMK / PhDr. Marcela Petrovičová, Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského Praha

Anotace: Představení pedagoga, humanisty, pacifisty a křesťanského myslitele P. Pittra a jeho působení v oblasti péče o zdravotně oslabené děti zasažené válkou. Seznámení s cíli a postupnou realizací projektu digitalizace archivu P. Pittera a O. Fierzové, ve kterém byl propojen archivní přístup se zkušenostmi s vytvářením bibliografických záznamů a s tvorbou tezauru jako podkladu pro vyhledávání v databázi. Příběhy tzv. Pittrových dětí jako příklady humanitární spolupráce mezi národy.

5) Regiony na hranici

11:30 - 12:50 Počátky novoměstského lyžařství a cizineckého ruchu na Moravě
/ Doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc., Moravská zemská knihovna, Brno

Anotace: Pohled na počátky vládou organizovaného cizineckého ruchu v letech 1908 – 1914, spojený se založením českého Svazu pro povznesení návštěvy cizinců v markrabství moravském a vévodství slezském. Význam časopisu Svaz, který vycházel v Brně v letech 1911 – 1917 a zaměřil se na propagaci přírodních krás a lidového kroje Podíl Cizineckého svazu v Brně na organizování lyžařského sportu v Novém Městě na Moravě. Pořádání tamních lyžařských závodů v letech 1910 – 1914, které daly základ dnešním zimním sportům pořádaným ve Vysočina Aréně.

11:55 - 12:15 Kohoutí kříž: šumavská německá literatura a její autoři - projekt Jihočeské vědecké knihovny / Mgr. Ivo Kareš, Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Anotace: Internetová publikace Kohoutí kříž (<http://kohoutikriz.org/>) je věnována šumavské německé literatuře od středověku do současnosti. Průběžně doplňovaný portál představuje dílo 1 605 osobností, známých i neznámých autorů textů o Šumavě.

12:20 -14:30 Zakončení kolokvia